

Vejen mod vest

af Anders Hjorth-Jørgensen

Da Albert L. Kanter i 1941 tog initiativ til at hans forlag Gilberton udgav *Classics Illustrated*, var det ud fra denne grundholdning: "Selv pæne, ansvarlige forældre må erkende, at tegneserier øver stor tiltrækning på deres børn, og derfor er der behov for at have adgang til et respektabelt og lodigt tegneserieprodukt." Et tegneserieprodukt, som kunne få børnene til at værdsætte lodig litteratur og rette deres opmærksomhed mod den kulturelle arv.

I forlængelse af denne holdning begyndte Gilberton i 1953 at udgive *Picture Parade*, som dog allerede fra nr. 4 skiftede titel til *Picture Progress*. Hæfterne, som var på 24 til 32 sider og rettet mod undervisningssektoren, satte imidlertid ikke fokus på den litterære arv, men tog

via episke tegneseriefølger om emner op indenfor historie, geografi og videnskab.

Classics Illustrated Special Issues

Picture Progress vandt imidlertid ikke tilstrækkeligt indpas i det amerikanske skolesystem og stoppede derfor i 1955. Det blev afløst af en ny udgivelse, *Classics Illustrated Special Issues*, som alle var på 96

sider. Ligesom det havde været tilfældet i *Picture Progress*, fik nationalhistorien også en fremtrædende plads i den nye serie nummereret i forhold til det nummer af *Classics Illustrated*, det udkom samtidig med..

Første nummer, 129A, *The Story of Jesus*, indeholdt selvfølgelig et andet budskab, men allerede andet nummer, 132A, *The Story of America*, gav startskuddet til en perlerække af hæfter om USA's historie og ekspansion mod vest.

Dette hæfte, som aldrig udkom i Skandinavien, indeholdt fire historier, der alle tidligere var udgivet i *Picture Progress*-serien. Bl.a. Lou Camerons tegneserie om Columbus, *The Man Who Discovered America*, som i 1956 modtog den prestige-

"*The Story of America*" genoptrykte fire historier, som tidligere var bragt i "*Picture Progress*": "*The Man Who Discovered America*", "*The Birth of America*", "*Paul Revere's Ride*" og "*The Star Spangled Banner*".

fylgte Thomas Alva Edison Award, og Tom Hickeys om baggrunden for nationalhymnen *The Star Spangled Banner*.

Thomas Alva Edison Awards uddeles

for "Globally recognizing, honoring and fostering innovation and innovators to create a positive impact in the world." I Lou Camerons tilfælde for et tegneserierhæfte rettet mod historielundervisningen i de amerikanske skoler. Bemærkelsesværdigt med tanke for tegneseriernes lave status i USA i 1950'erne.

Næste udgivelse i Gilbertons 96 sideres opsummering af nationalhistorien var nr. 141A, *The Rough Rider*, hvor George Evans udfyldte hele hæftet med en glorificering af en af USAs nationalhelte, den tidligere præsident Theodore Roosevelt. I USA udkom den ligesom *The Story of America* kun i et enkelt oplag, og nåede heller aldrig til Skandinavien. Det gjorde imidlertid de følgende tre sammen med nr. 150A, *Royal Ca-*

nadian Mounted Police, men da den handler om et politikorps nord for USA grænse, tæller den ikke rigtigt med i den amerikanske nationalhistorie.

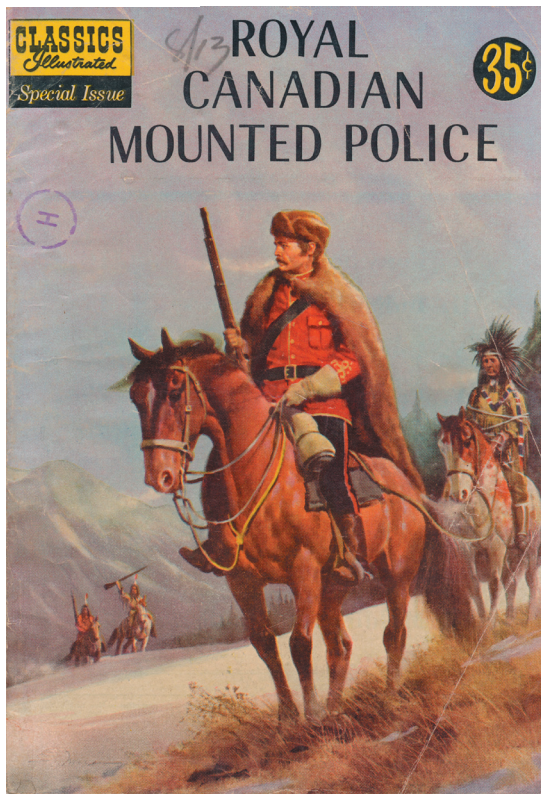
Ekspansionen mod vest

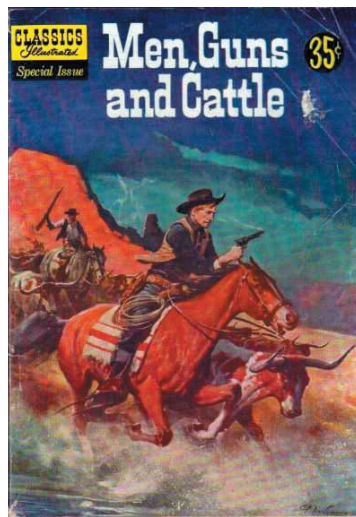
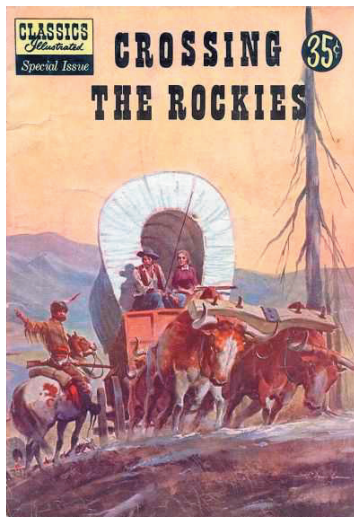
De tre titler, der her er tale om, er 144A, *Blazing the Trails West*, 147A, *Crossing the Rockies*, og 153A, *Men, Guns & Cattle*. Men i Norge i en lidt mystisk rækkefølge.

I Danmark og Sverige udkom de i 1958, 1959 og 1960 som nr. 1, 2 og 4 i specialserien. I Sverige var titlen *Dubbel Illustrerade Klassikere*, i Danmark *Extranr. Illustrerede Klassikere*.

Der er en klar linie i de tre udgivelser, hvilket titlerne tydeligt angiver.

"The Rough Rider" udkom ikke i Skandinavien - måske fordi redaktionerne her mente, at Theodore Roosevelt og hans begivendsrige liv ikke ville finde læsere. Til gengæld udkom "Royal Canadian Mounted Police" både i Norge, Sverige og Danmark. I Norge i 1959 som nr.2 i specialserien med titlen "Det kanadiske ridende politi".

Blazing the Trails West fortæller om den begyndende udforskning af territorierne vest for øststaterne og slutter med kampen om Texas.

Crossing the Rockies beretter om den videre ekspansion med vest over Rocky Mountains, mens *Men, Guns and Cattle* handler om den begyndende civilisering af det nyindvundne land.

Med dagens øjne giver de tre hæfter som helhed et utvetydigt negativt billede af indianerne som et onde, der skulle nedkæmpes for at give plads til den unge nations nødvendige udvikling. Samtidig bygger de videre på de heltebilleder *Classics Illustrated* tidligere havde givet af bl.a. Daniel Boone, Kit Carson, Davy Crockett og Wyatt Earp, men nuancerer også beskrivelsen af Wild Bill Hickok og indianerhøvdingen Geronimo. Som helhed må man dog sige, at de tre hæfter cementerer legenden om det vilde vesten og de store bedrifter udøvet i det voksende amerikanske statssamfundets tjeneste. Men det er spænden fortalt og flot tegnet af nogle af USA

bedste tegneserieskabere i perioden: George Evans, John Severin, Norman Nodel, Joe Orlando og Gerald McCann.

I Danmark fik de tre hæfter titlerne *Det vilde vesten erobres*, *Gennem indianernes land* og *Mænd, kvæg og skydere*.

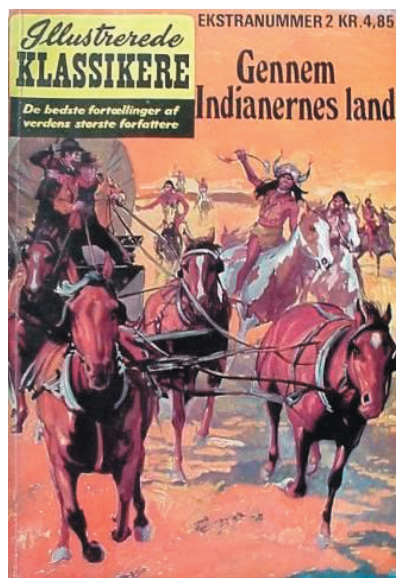
I Sverige blev det til *Vägen mot vilda västern*, *Vidare västerut* og *Sheriffer och cowboys*.

I Norge undlod man imidlertid i første omgang at udgive *Blazing the Trails West*. Måske fordi redaktionen var lidt usikker på om forma-

tet kunne sælges i Norge, og derfor ville afvente, hvad salgtallene sagde i Sverige og Danmark.

Men tilsyneladende lod man sig overbevise om, at udgivelsen havde læsere, så som nr. 1 i *Illustrerte Klassikere Specialnummer* udkom *Crossing the Rockies* med titlen *Veien mot vest* i 1959. Som nr. 3 i den norske serie udkom så *Men, Guns & Cattle* i 1960 med den meget sigende titel *Grensene faller*.

Først i 1969 - samtidig med at 2. oplag udkom i Danmark og Sverige - blev *Blazing the Trails West* udgi-

vet i Norge med titlen *Veien mot vest*. Samme år udkom *Crossing the Rockies* på norsk i 2. oplag, men nu med titlen *Videre vestover*. Og endelig i 1974 udkom *Blazing the Trails West* igen på norsk som *Veien mot vest* i 2. oplag.

Ingen siger dog, at det skal være nemt at finde rundt i denne udgivelsesrække, for i 1973 udkom der et 3. oplag af *Crossing the Rockies* i både Norge, Danmark og Sverige. I Norge med titlen *Veien mot vest!*

Disse sidste oplag var af uforståelige årsager erstattet af svensk producerede, nytegnede forsider, som på ingen måde kunne leve op til de oprindelige.

En borgerkrig langt væk

Blazing the Trails og de to efterfølgere appellerede helt klart til et skandinavisk publikum i en periode, hvor westerngenren havde sin gyldne periode.

Kioskerne bugnede af pocketbøger med helte, der trak hurtigere end deres egen skygge - meget før Lucky Luke. Hopalong Cassidy og andre ordenshåndhævere med Stetsonhatte dominerede biograflærrederne. Og legetøjsbutikkerne tilbød alt fra komplet cowboyudstyr til et bredt udvalg af små cowboy- og indianerfigurer i blødt plastik.

Derfor er der forståeligt, at de skan-

dinaviske udgivere af *Illustrerede Klassikere* turde udgive tre specialhæfter med westerntemaer - godt nok med lidt norsk tøven. For med deres små klip fra westernlegenderne verden var de med til at give næring til specielt drengenes legen cowboys-og-indianere i 1950'erne og -60'erne. Ihvertfald i Danmark, hvor denne artikels forfatter voksede op. Men der var som nævnt også hæfter, som ikke kom til Skandinavien, måske fordi de ikke passede ind i det billede, redaktørerne havde af modtagerne.

Det sidste af Gilbertons *Classics Illustrated Special Issues* med nationalhistorisk sigte måtte vi der-

for også undvære. Og det på trods af, at det rummede bidrag fra nogle af de meget markante tegneserieskabere, Jack Kirby, Sam Glanzman og George Evans, som på forskellig vis visualiserede de forskelligheder i den "amerikanske drøm", som førte til borgerkrig og efterfølgende (modvillig?) forening.

Der er tale om seriens nr 162A, *The War Between the States*, som aldrig blev oversat til og udgivet på et skandinavisk sprog, selvom det hænger ubrydeligt sammen med de tre "ekspansions"-hæfter.

Men måske oplevede man dengang den amerikanske borgerkrig som noget fjernt, der ikke rigtigt havde vores

interesse på disse breddegrader. Og ihvertfald en krig, som intet havde at gøre med de tre specialtitler, som udkom i Skandinavien.

Det på trods af, at der går en klar pædagogisk linie fra *The Story of America* over *Blazing the Trails West*, *Crossing the Rockies* og *Men, Guns & Cattle* til *The War Between the States* og *Rough Rider*. Men også en linie præget af patetisk amerikansk nationalfølelse som gør, at vi skandinaver har det bedst med den del, der handler om de historier, som hører legenderne og fiktionen til.

Og det er lige netop det *Blazing the Trails West*, *Crossing the Rockies* og *Men, Guns & Cattle* gør!